

บทความวิจัย (Research Article)

แนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัล
ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี
Guidelines for Developing Professional Skills in Digital Technology of
Vocational Education Institutes in Udon Thani

อุไรวรรณ อุภัยพร¹ และพิมพ์พร จารุจิต²

Uraiwan Upaiprom¹ and Pimporn Charuchit²

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี^{1,2}

Educational Administration, Udon Thani Rajabhat University^{1,2}

Received: July 22, 2023 Revised: August 29, 2023, Accepted: August 30, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี และ2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 260 คน โดยวิธีการเทียบสัดส่วน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 ระยะที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นสูงสุดในการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัล คือ การเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล แนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ได้แก่ 1) การนำนโยบายภาครัฐด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลสู่การนำไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ 2) การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา ได้เข้าถึงข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาได้หลายช่องทาง และ3) การนำเอาแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่กำลังได้รับความนิยมในปัจจุบันเช่น TikTok Facebook YouTube มาเป็นสื่อกลางเพื่อดึงดูดความสนใจให้กับครูบุคลากรและนักเรียนนักศึกษาได้เรียนรู้แนวทางวิธีการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ

คำสำคัญ: ทักษะวิชาชีพ, เทคโนโลยีดิจิทัล, อาชีวศึกษา

¹ Corresponding author, Tel. 0879651236, Email: strt3696@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the current situation. Desirable conditions and necessary needs for professional skill development in digital technology of vocational institutes, Udon Thani Province, and 2) study guidelines for developing professional skills in digital technology in educational institutions under vocational education in Udon Thani Province. The research consisted of two phases using a mixed methods research methodology: Phase 1: Studies the current conditions, desired conditions, and necessary needs in developing professional skills in digital technology in vocational educational institutions in Udon Thani Province. The sample used in the research was 260 administrators and teachers by proportions and randomization. The instrument used was a questionnaire with a 5-point estimation scale with a confidence level of 0.96. Phase 2: Finding ways to develop professional skills in digital technology of vocational institutes in Udon Thani Province. Using a semi-structured interview method, 7 experts were selected by purposive sampling. Analyze the content of the data from the interview. The results showed that: The overall current condition in all aspects is at a moderate level, the overall desired condition in all aspects is at the highest level, and the highest need for developing professional skills in digital technology is access to digital technology. Guidelines for developing professional skills in digital technology include: 1) Implementing government policies on information technology in the digital age to be effective in accordance with the context of educational institutions. 2) Public relations through online media to allow learners, teachers, educational personnel, and external stakeholders to access educational institution information through many channels. 3) Using various applications that are currently gaining attention such as TikTok, Facebook, YouTube as a medium to attract teachers, personnel and students to learn how to use new technology.

Keywords: Professional Skill, Digital Technology, Vocational Education

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจที่ประเทศไทยได้รับการยกระดับเป็นประเทศในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลาง โครงสร้างเศรษฐกิจไทยที่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพภาคบริการและภาคเกษตรมีผลิตภาพการผลิตในระดับต่ำขาดการนำเทคโนโลยีเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ประกอบกับแรงงานไทยยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพและสมรรถนะที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ ส่งผลต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ บริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีพลวัตสูงและมีความซับซ้อนหลากหลายมิติ ซึ่งจะส่งผลต่ออนาคตการพัฒนาประเทศอย่างมาก ประเทศไทยจำเป็นต้องมีทรัพยากร

มนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ สมรรถนะและทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องมี การพัฒนาระบบและปัจจัยส่งเสริมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน ทั้งในส่วนของระบบการเรียนการสอนและการพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกันกับการพัฒนาของคนในแต่ละช่วงวัย เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับเป็น เจ้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมก้าวทันโลก จากการต่อยอดการพัฒนาบนพื้นฐานนโยบายไทยแลนด์ 4.0 นำไปสู่การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อให้การพัฒนาประเทศสามารถดำเนินการได้ อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และ ยั่งยืน (ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580, 2561)

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน การพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 คือมุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา เพื่อสร้าง ระบบการศึกษาให้เป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ ยกย่องศักยภาพทักษะและสมรรถนะแรงงาน ตาม ความต้องการของตลาดแรงงาน (ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580, 2561) ซึ่งประเทศไทยยังประสบ ปัญหาการผลิตกำลังแรงงานที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีการว่างงานมากกว่าจำนวนที่ขาดแคลน 2 เท่า ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มีการว่างงานมากกว่าจำนวนที่ขาดแคลน 2.1 เท่า (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2556)

ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ของ สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ให้มีคุณภาพตามกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ มาตรฐาน อาชีพ ที่นักศึกษาอาชีวศึกษาจำเป็นต้องมีเพื่อยกระดับการพัฒนาคน การพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันได้ และตรงตามความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางการ พัฒนาทักษะวิชาชีพวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัล แก่นักศึกษาอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ทักษะวิชาชีพด้าน เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด อุดรธานี ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

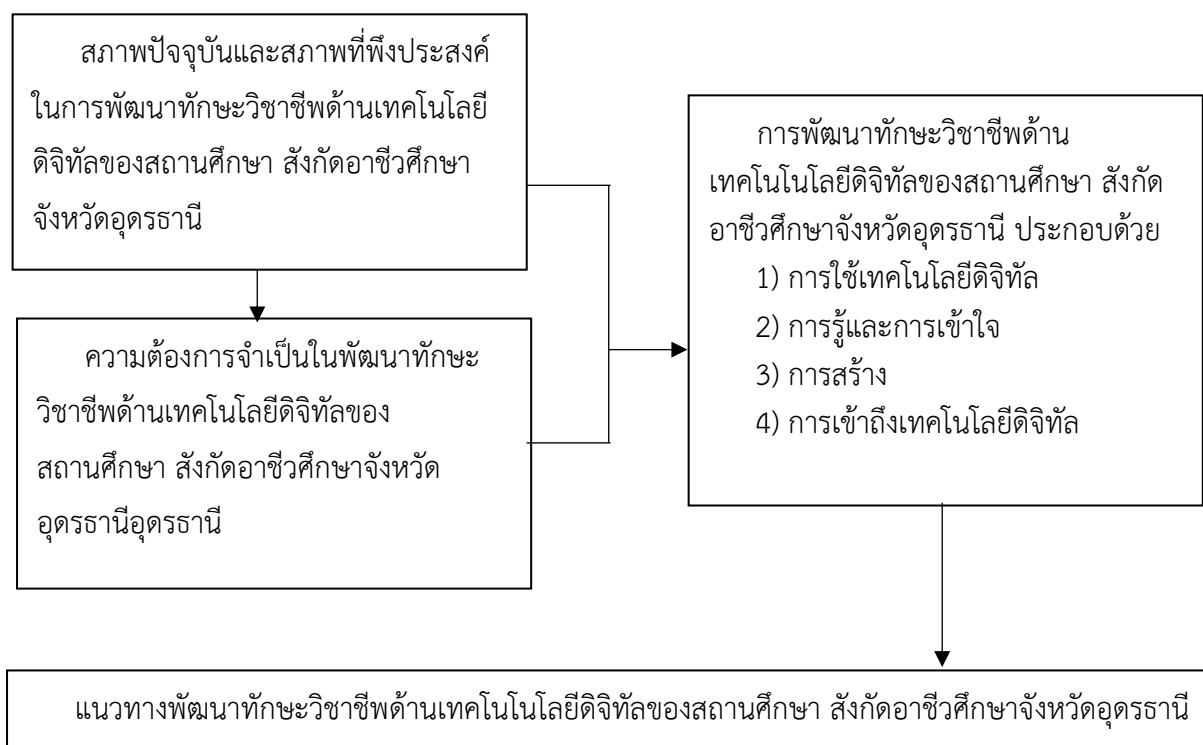
การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ทักษะวิชาชีพ ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดอุดรธานี

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า เทคโนโลยีดิจิทัลมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาต้องร่วมมือกันในการหาแนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพ ทั้งด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การรู้และการเข้าใจ การสร้าง และการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติ (บุญชู ใจใส, 2564; ทิพวัลย์ นนทภท, 2559; อมรรรัตน์ ดอนพิลา, 2566; Eshet, 2012) โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ได้เก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งมีขั้นตอนและดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการ

พัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี เป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

ระยะที่ 2 หาแนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 1 กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้แทนสถานประกอบการ

ตอนที่ 2 นำผลจากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี โดยนำผลจากการศึกษาความต้องการจำเป็นอันดับแรกในแต่ละด้านจากผลการศึกษาในระยะที่ 1 ในขั้นตอนที่ 2 มาใช้เป็นข้อมูล เพื่อประกอบการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตอนที่ 3 จัดทำร่างแนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี โดยการนำผลจากแนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผลจากการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี จากผู้เชี่ยวชาญมาทำการสังเคราะห์ร่วมกัน เพื่อจัดทำร่างแนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตอนที่ 4 สรุปแนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันในการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือ การรู้และการเข้าใจ รองลงมาคือ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า

1.1 ด้านการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือ สถานศึกษาให้บุคลากรเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลโดยแสวงหาข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศ รองลงมาคือ สถานศึกษามีแหล่งสารสนเทศที่หลากหลายและจัดเก็บสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม และด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ บุคลากรสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการตอบสนองการเรียนรู้สร้างเครือข่าย ในรูปแบบต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอน

1.2 ด้านการสร้าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ บุคลากรสามารถเลือกใช้สารสนเทศที่มีอยู่ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม รองลงมา คือ สถานศึกษาสนับสนุนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาผลิตสื่อและใช้สื่อนวัตกรรมโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล และด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ

บุคลากรสามารถเลือกใช้สารสนเทศที่มีอยู่ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

1.3 ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือ สถานศึกษานับสนุนส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลที่หลากหลายอย่างเหมาะสม รองลงมาคือ สถานศึกษานับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในยุคดิจิทัลให้นักเรียน นักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ สถานศึกษานำเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น ระบบบริหารจัดการเอกสาร ระบบการวัดผลและประเมินผล ระบบทะเบียน เป็นต้น

1.4 ด้านการรู้และการเข้าใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ ผู้บริหารสามารถส่งเสริมองค์ความรู้เทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ สถานศึกษาเลือกระบบหรือโปรแกรมฐานข้อมูลดิจิทัลต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน และด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีกระบวนการพัฒนาทักษะผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2. สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาทักษะวิชาชีพวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด คือ การสร้างรองลงมาคือ การเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล และด้านที่พึงประสงค์น้อยที่สุด คือ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า

2.1 ด้านการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด คือ สถานศึกษามีแหล่งสารสนเทศที่หลากหลายและจัดเก็บสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม รองลงมาคือ สถานศึกษาให้บุคลากรเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลโดยแสวงหาข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศ และด้านที่พึงประสงค์น้อยที่สุด คือ บุคลากรสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการตอบสนองการเรียนรู้ สร้างเครือข่าย ในรูปแบบต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอน

2.2 ด้านการสร้าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด คือ สถานศึกษานับสนุนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาลิสต์และใช้สื่อนวัตกรรมโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล รองลงมาคือ บุคลากรทุกคนสามารถใช้สารสนเทศที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องและมีคุณธรรม จริยธรรม และด้านที่พึงประสงค์น้อยที่สุด คือ บุคลากรในสถานศึกษาสามารถใช้แอปพลิเคชันอุปกรณ์พกพาหรืออุปกรณ์เคลื่อนที่ (Mobile Application) ในการปฏิบัติงานหรือบริการสารสนเทศดิจิทัลและใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2.3 ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด คือ สถานศึกษานำเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น ระบบบริหารจัดการเอกสาร ระบบการวัดผลและประเมินผล รองลงมาคือ สถานศึกษามีระบบการจัดการด้วยระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงาน เช่น Ms Excel, Ms Word, Ms Powerpoint หรือโปรแกรมอื่น มาใช้ในการปฏิบัติงานและการ และด้านที่พึงประสงค์น้อยที่สุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมการใช้ระบบคอมพิวเตอร์พื้นฐานและสามารถติดตั้งหรือถอนการติดตั้งโปรแกรมลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์อื่นๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน

2.4 ด้านการรู้และการเข้าใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลให้แก่ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม รองลงมาคือ ผู้บริหารสามารถส่งเสริมองค์ความรู้เทคโนโลยีดิจิทัลในยุคดิจิทัลให้แก่ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง และด้านที่พึงประสงค์น้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีกระบวนการพัฒนาทักษะผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะวิชาชีพวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ตามลำดับ โดยเรียงลำดับความสำคัญเป็นดังนี้

3.1 การเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สถานศึกษามีแหล่งสารสนเทศที่หลากหลายและจัดเก็บสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม

3.2 การสร้าง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สถานศึกษาสนับสนุนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาผลิตสื่อและใช้สื่อนวัตกรรมโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล

3.3 การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สถานศึกษานำเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น ระบบบริหารจัดการเอกสาร ระบบการวัดผลและประเมินผล ระบบทะเบียน เป็นต้น

3.4 การรู้และการเข้าใจ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลให้แก่ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

4. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี

4.1 ด้านการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล พบว่า ควรมีการนำนโยบายภาครัฐด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลสู่การนำไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษาได้เข้าถึงข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาได้หลายช่องทาง และการนำเอาแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่กำลังได้รับความนิยมในปัจจุบันเช่น TikTok Facebook YouTube มาเป็นสื่อกลางเพื่อดึงดูดความสนใจให้กับครู บุคลากรและนักเรียนนักศึกษาได้เรียนรู้แนวทางวิธีการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ

4.2 ด้านการสร้าง พบว่า ควรมีการสนับสนุนให้ครูพัฒนาทักษะดิจิทัลด้วยการพัฒนาตนเอง เรียนรู้การปฏิบัติงานที่หลากหลาย เช่น การอบรมออนไลน์ในการสร้างสื่อดิจิทัล สนับสนุน ส่งเสริม ให้ครูผลิตสื่อนวัตกรรมโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมอื่น ๆ ให้กับผู้เรียน อีกทั้งควรสนับสนุน ส่งเสริมและจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

4.3 ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พบว่า ควรมีการนำระบบบริหารจัดการข้อมูลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงงานที่เกี่ยวข้องที่สามารถใช้เข้าถึงได้ทั้งตัวผู้บริหาร ครู นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง ควรสนับสนุนให้ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน นักศึกษา ใช้สื่อและหรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ ในการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอน บนเครือข่าย Internet ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิด

ประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอน และควรจัดหาสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย สร้างเครือข่ายสถานประกอบการในการสร้างร่วมมือ จัดหาเทคโนโลยีมาสนับสนุนด้านการศึกษา

4.4 ด้านการรู้และการเข้าใจ พบว่า ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการใช้งานแอปพลิเคชันในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และนิเทศติดตามผลการใช้งานแอปพลิเคชันอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ รวมถึงส่งเสริมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา อย่างต่อเนื่อง และสร้างความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการรู้และการเข้าใจ รองลงมาคือ ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จากสภาพปัจจุบันทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการรู้และการเข้าใจ ผู้บริหารสามารถส่งเสริมองค์ความรู้เทคโนโลยีดิจิทัลในยุคดิจิทัลให้แก่ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง และสถานศึกษามีการส่งเสริมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลให้แก่ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม ยังมีด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ที่ในสภาพปัจจุบันสถานศึกษามีการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลที่หลากหลายอย่างเหมาะสม และสถานศึกษามีการสนับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในยุคดิจิทัลให้นักเรียน นักศึกษา อย่างสม่ำเสมอสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรรัตน์ จินดา (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาโดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า ขนาดของสถานศึกษามีผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันจะขาดบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศต่างกัน สถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ หรือใหญ่พิเศษ จะมีบุคลากรด้านนี้โดยตรง แต่สถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดเล็ก ยังมีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะด้านที่มีระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด คือ ด้านการสร้าง รองลงมาคือ ด้านการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งจะเห็นได้ว่า การพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านดิจิทัล ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญกับการสร้างเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นอย่างมาก โดยสถานศึกษาต้องสนับสนุนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาผลิตสื่อและใช้สื่อนวัตกรรมโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล และบุคลากรทุกคนสามารถใช้สารสนเทศที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องและมีคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับนนท์ชนิตร์ อาชวพร (2557) ศึกษาและวิเคราะห์ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาอัตลักษณ์ครูเชิงสร้างสรรค์

นวัตกรรมสำหรับศตวรรษที่ 21 ของนิสิตนักศึกษาครู พบว่า การมีความรู้และความสามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ถือเป็นประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 ที่จะต้องพัฒนาให้กับนิสิตนักศึกษาในทุกมหาวิทยาลัย เมื่อจำแนกลำดับความต้องการจำเป็นตามรายด้าน พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูมีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาพฤติกรรมการใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนในด้านการประเมินผลการสอนมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ ไอแอล Eyal (2012) พบว่า ครูที่อยู่ในสภาพแวดล้อมดิจิทัลมีความต้องการได้รับความรู้และทักษะในการเลือกใช้เครื่องมือสำหรับการประเมินผล นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูมีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาพฤติกรรมการใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนในด้านการดำเนินการสอนและด้านการเตรียมการสอนเป็นลำดับรองลงมา แสดงให้เห็นว่า แม้นักศึกษาวิชาชีพครูมีความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีพื้นฐานในชีวิตประจำวันของตนเอง แต่ไม่ได้นำเทคโนโลยีเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ในวิชาชีพ

และพบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะวิชาชีพวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล รองลงมา คือ ด้านการสร้าง จากข้อมูลความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะวิชาชีพวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า สถานศึกษาต้องมีแหล่งสารสนเทศที่หลากหลายและจัดเก็บสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคลากรสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการตอบสนองการเรียนรู้ สร้างเครือข่าย ในรูปแบบต่างๆ ในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ การวิจัยของ ทิพวัลย์ นนทเกท (2559) ได้ศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยสถานศึกษาได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอน เพื่อนำมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้เครือข่าย อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการใช้โปรแกรมหรือระบบการจัดการฐานข้อมูลในงานทะเบียน วัดผลและประเมินผล ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียน สังคม ชุมชน และท้องถิ่นเพื่อใช้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. ผลจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ด้านการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล พบว่า ควรมีการนำนโยบายภาครัฐด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลสู่การนำไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา ได้เข้าถึงข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาได้หลายช่องทาง และการนำเอาแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่กำลังได้รับความนิยมในปัจจุบันเช่น TikTok Facebook YouTube มาเป็นสื่อกลางเพื่อดึงดูดความสนใจให้กับครูบุคลากรและนักเรียนนักศึกษาได้เรียนรู้แนวทางวิธีการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ ดอนพิลา (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ พบว่า ทักษะดิจิทัลของครูในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องพัฒนา คือ ทักษะประยุกต์สำหรับการทำงาน โดยมีแนวทางพัฒนาด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านทักษะการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการศึกษา คือ นำเกมสมาธิในกระบวนการเรียนการสอน สร้างช่อง YouTube และมีวิดีโอสื่อการเรียนรู้ และเข้ารับการฝึกอบรมทักษะการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการศึกษา

2) ด้านทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย คือ สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ และถ่ายทอดความรู้ด้านความปลอดภัยให้กับผู้เรียน และ 3) ด้านทักษะการใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล คือ พัฒนาตนเองและเรียนรู้จากการปฏิบัติงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย และนำไปสู่การพัฒนาเป็นครูต้นแบบ

ด้านการสร้าง พบว่า ควรมีการสนับสนุนให้ครูพัฒนาทักษะดิจิทัลด้วยการพัฒนาตนเอง เรียนรู้การปฏิบัติงานที่หลากหลาย เช่น การอบรมออนไลน์ในการสร้างสื่อดิจิทัล สนับสนุน ส่งเสริม ให้ครูผลิตสื่อนวัตกรรมโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมอื่น ๆ ให้กับผู้เรียน อีกทั้งควรสนับสนุน ส่งเสริมและจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุษา วงศ์จรสเกษม (2561) ที่เป็นการทำการวิจัยในโรงเรียนระดับประถมศึกษา โดยได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษ ที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) ด้านผู้เรียนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้ครูผลิตสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านครูส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญของการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูปรับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามจัดโครงการหรือกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาตนเองของครู ด้านวิชาชีพ ส่งเสริมให้ครู จัดบรรยายภาคสภาพแวดล้อม นำเครื่องมือและเทคโนโลยีที่หลากหลายมาใช้ ในกระบวนการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูได้รับการฝึกอบรมการจัดทำนวัตกรรม การพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบสื่อออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ต่าง ๆ และปลูกฝังทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมให้กับครู

ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พบว่า ควรมีการนำระบบบริหารจัดการข้อมูลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงงานที่เกี่ยวข้องที่สามารถใช้เข้าถึงได้ทั้งตัวผู้บริหาร ครู นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง ควรสนับสนุนให้ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน นักศึกษา ใช้สื่อและหรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ ในการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอน บนเครือข่าย Internet ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอน และควรจัดหาสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย สร้างเครือข่ายสถานประกอบการในการสร้างร่วมมือ จัดหาเทคโนโลยีมาสนับสนุนด้านการศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ จินดา (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาโดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า ขนาดของสถานศึกษามีผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันจะขาดบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศต่างกัน สถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ หรือใหญ่พิเศษ จะมีบุคลากรด้านนี้โดยตรง แต่สถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดเล็ก ยังมีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (2) ความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จากการสอบถามและการสัมภาษณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่มีความรู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่า สถานศึกษายังมีความต้องการให้การส่งเสริมสนับสนุนด้านวัสดุครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งขณะนี้ไม่มีใช้ครบทุกแห่ง แต่ยังขาดความเสถียรหรือมั่นคงในการใช้งาน หากระบบมีความเสถียร

มันคงจะสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนครูสามารถผลิตสื่อการเรียนการสอนโดยการนำความรู้ที่ได้มาจากระบบเครือข่ายซึ่งสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง (3) แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จากการสอบถาม การสัมภาษณ์ และนำประเด็นต่าง ๆ มาสรุปเพื่อการสนทนากลุ่มในท้ายสุด พบว่า ควรให้การส่งเสริมสนับสนุนใน 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านวัสดุครุภัณฑ์ (Hardware) (2) ด้านโปรแกรมและสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน (Software) (3) ด้านบุคลากร (Peopleware)

และด้านการรู้และการเข้าใจ พบว่า ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการใช้งานแอปพลิเคชันในการจัดการศึกษาให้แก่ ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และนิเทศติดตามผลการใช้งานแอปพลิเคชันอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ รวมถึงส่งเสริมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา อย่างต่อเนื่อง และสร้างความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญชู ใจใส (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อทักษะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อทักษะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางส่งเสริมปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อทักษะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ด้านสิ่งแวดล้อมได้แก่เสริมสร้างการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติและการสนับสนุนของบุคลากรและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องโลกแห่งความจริง ตามบริบทศตวรรษที่ 21 ด้านบริหารวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหารควรมีศักยภาพนำการเปลี่ยนแปลงโดยการกระตุ้นและสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลผลักดันให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ มีการพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษาให้มีความสามารถด้านเทคโนโลยีและมีทักษะดิจิทัลเพื่อจะได้นำความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้เพื่อการพัฒนางานและพัฒนาองค์กร

องค์ความรู้ใหม่

จากการดำเนินการวิจัยมีข้อค้นพบสำคัญคือ แนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ได้แก่ 1) การนํานโยบายภาครัฐด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลสู่การนำไปปฏิบัติ 2) การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง 3) การนำแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่กำลังได้รับความสนใจในปัจจุบัน เช่น TikTok, Facebook, YouTube มาเป็นสื่อกลางเพื่อดึงดูดความสนใจดังโมเดลที่แสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลแนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. สถานศึกษามีแหล่งสารสนเทศที่หลากหลายและจัดเก็บสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม
2. สถานศึกษาสนับสนุนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาผลิตสื่อและใช้สื่อนวัตกรรมโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล
3. สถานศึกษานำเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น ระบบบริหารจัดการเอกสาร ระบบการวัดผลและประเมินผล ระบบทะเบียน เป็นต้น
4. สถานศึกษาส่งเสริมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลให้แก่ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาพัฒนาคุณลักษณะของครูและผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัล โดยให้มีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการจัดกลุ่มสนทนา หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.2 ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี

2.3 ควรมีการศึกษาพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี

เอกสารอ้างอิง

- ชนะจิต คาแพง. (2559). การศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษาตามระเบียบองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- บุญชู ใจใส. (2564). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อทักษะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นนท์ชนิต อ้าวพร. (2557). อัตลักษณ์ครูเชิงสร้างสรรค์นวัตกรรมสำหรับศตวรรษที่ 21 ของนิสิตนักศึกษาครู: การประเมินความต้องการจำเป็น. ปรินญาณพนธ์ ค.ม. (วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 135 (ตอนที่ 82 ก), หน้า 1 - 33.
- ทิพวัลย์ นนทภพ. (2559). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต, มหาวิทยาลัยอีสเทอร์นเอเชีย.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2556). การสำรวจความต้องการแรงงานและการขาดแคลนแรงงานของสถานประกอบการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- อมรรัตน์ ดอนพิลา. (2566). ความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อรอุษา วงศ์จรัสเกษม. (2561). ทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- Eshet, Y. (2012). *Thinking in the Digital Era: A Revised Model for Digital Literacy*. Issues in Informing Science and Information Technology, 9, 267-276.